

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 418

**Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu
Tasarısı (1/753) ile Sanayi, Ticaret, Enerji,
Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/753 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
- Genel Gerekçesi 4
- Madde Gerekçeleri 5

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu 7

• Muhalefet Şerhleri 12

• Tasarı Metni 25

• Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 25

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-1311-3259

9/8/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 8/8/2016 tarihinde kararlaştırılan "Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Binali Yıldırım
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/753)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Ulusal ekonomilerin gelişmesi ve korunması bakımından önemli işlevler üstlenen küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin (KOBİ) Dünya ekonomisindeki rolü küreselleşme süreci ile birlikte her geçen gün artmaktadır. KOBİ'ler, ekonomik ve sosyal kalkınmanın önemli birer unsuru olarak önemli işlevleri yerine getirmektedir. Bu işlevleri ile sosyal sistemin denge ve istikrar unsuru olan KOBİ'lerin doğması, gelişmesi ve korunması için tüm ülkeler, uygun ekonomik ortamı hazırlayacak politikalar geliştirmekte ve uygulamaktadır.

Ülkemizin 2002 yılından bu yana yaşadığı istikrarlı ekonomik büyümesinde, özellikle Anadolu'da faaliyet göstermeye başlayan KOBİ'lerin önemli katkısı olmuştur. KOBİ'lerin gelişimlerini olumsuz etkileyen ve faaliyetlerini istikrarsızlaştıran çeşitli sorunlar bulunmakta olup, bunların başında finansmana erişim güçlüğü gelmektedir.

KOBİ'ler ticari faaliyetleri için gerekli finansman kaynaklarını, bankalar aracılığıyla temin edilen kredilerden sağlamaktadır. Özellikle kredi karşılığı talep edilen teminatlar, KOBİ'lerin finansmana erişiminde önemli zorluklar oluşturmaktadır. Bu durum KOBİ'ler için büyük işletmeler karşısında rekabet dezavantajına neden olmaktadır.

Bu itibarla, KOBİ'lerin finansmana erişiminin kolaylaştırılması, rekabet güçlerinin artırılması ve dolayısıyla ülkemiz ekonomisinin dengeli ve istikrarlı büyümesine katkı sağlanması amacıyla bu Kanun Tasarısı hazırlanmıştır.

Tasarı ile; işletmelerin finansmana erişimini kolaylaştırmayı amaçlayan düzenlemeler hayata geçirilecektir. Bu işletmelerin finansmana erişiminde güvence olarak kullanabilecekleri alternatif unsurlar getirilmektedir. İşletmeler tarafından temin edilmesi planlanan müstakbel varlıklar ile taşınır varlıkların getirileri de rehin edilebilecek unsurlar arasına alınmıştır. Oluşturulan Rehinli Taşınır Sicili ile taşınır rehinlerinin aleniyeti ve takibi sağlanmıştır. Yine, rehin alacaklılarının rehin haklarını güvence altına almak amacıyla rehlin paraya çevrilmesinde etkin bir mekanizma öngörülmüştür.

Taşınır rehinde, mevcut düzenlemelerden farklı olarak rehne konu taşınırın ticaret unvanı ve işletme adından bağımsız olarak rehnedilmesine imkân sağlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, Kanunun amaç ve kapsamı düzenlenmektedir.

Madde 2- Madde ile, Kanunda geçen kavramları açıklığa kavuşturmak amacıyla tanımlamalara yer verilmektedir.

Madde 3- Madde ile, rehin hakkı tesis edebilecek taraflar belirlenmektedir. Tacir ve esnafın yatırımlarını karşılıklı destekleyebilmelerine yönelik bir imkân oluşturulmaktadır.

Madde 4- Madde ile, rehin sözleşmesinin düzenlenme usul ve esasları ile rehin sözleşmesinin zorunlu unsurları belirlenmektedir.

Kanun kapsamında tesis edilen bir sözleşme uyarınca üzerinde rehin kurulan bir varlığın ikinci bir rehne konu edilebilmesine imkân sağlanmaktadır. Mal ve hizmet üretimini kesintiye uğratmamak amacıyla rehin verenin rehinli varlık üzerindeki tasarruf hakları korunmaktadır.

Rehlin Sicile tescilinden doğacak masraflar sözleşme serbestisi çerçevesinde tarafların iradesine bırakılmaktadır.

Madde 5- Madde ile, üzerinde rehin hakkı tesis edilebilecek taşınır varlıklar tahdidi olarak sayılmaktadır.

Maddede sayılan varlıkların borcu karşılması halinde işletmenin tamamına rehin konulması yasaklanmaktadır.

Rehin verenin mevcut veya müstakbel taşınır varlıkları ile bu varlıkların getirilerinin de rehin kapsamında kullanılmasına olanak sağlanmaktadır. Rehin hakkının belirtilen varlıklardan biri veya birden fazlası üzerine kurulabileceği düzenlenerek işletmelere rehin olarak gösterebilecekleri taşınırlar konusunda serbestlik tanınmaktadır. Ayrıca, üçüncü bir kişiye taşınır varlığını bir başkası adına rehnetme imkânı sağlanmaktadır.

Madde 6- Madde ile, rehne konu taşınır varlık üzerindeki bütünleyici parça, rehin hakkının kapsamına alınmaktadır. Rehne konu taşınırın eklentisinin rehin hakkının kapsamına dâhil edililmeyeceği sözleşmenin taraflarının iradesine bırakılmaktadır.

Madde 7- Madde ile, birleşen ya da karışan taşınır varlıklar üzerinde rehin hakkı tesis edilebilmesine imkân sağlanmaktadır. Birleşme veya karışma durumunda taşınır varlıklar üzerindeki rehin hakkı o taşınır varlığın tamamı üzerinde tesis edilmiş sayılarak alacaklılar muhtemel risklere karşı korunmak istenmektedir.

Madde 8- Madde ile, rehin hakkının tesisi ve üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmesi, rehinli alacaklılar arasında öncelik hakkının belirlenmesi ve rehinli taşınırlara ilişkin aleniyetin sağlanması amacıyla Rehinli Taşınır Sicili kurulması öngörülmektedir.

Madde 9- Madde ile, rehin hakkının üçüncü kişilere karşı ne zaman hüküm ifade edeceği düzenlenmektedir.

Madde 10- Madde ile, rehin hakkının tesisinde taşınmaz rehinde uygulanan derece sistemi öngörülerek alacaklılar arasında rehlin paraya çevrilmesi sürecinde ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Aynı varlık üzerinde birden fazla rehin hakkı kurulması durumunda, alacaklılara boş dereceye geçme hakkı tanınmaktadır.

Madde 11- Madde ile, taşınır üzerinde rehin hakkına sahip alacaklıların öncelik sırası belirlenmektedir.

Madde 12- Madde ile, rehin sözleşmesi taraflarının hak ve yükümlülükleri ile zilyedin sorumlulukları düzenlenmektedir.

Madde 13- Madde ile, rehne konu taşınırın değerinin tespiti amacıyla ekspertiz hizmetinden yararlanmaya imkân tanınmaktadır. Ayrıca, rehinli taşınır varlığın birleşmesi veya karışması durumunda ya da temerrüt sonrası hakların kullanımında, rehin alacaklısının başvurusu üzerine rehin verenin yerleşim yerindeki icra dairesinin taşınırın değerini ekspertiz hizmeti sunan gerçek veya tüzel kişilere takdir ettirebilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 14- Madde ile, alacaklının temerrüt sonrası hakları düzenlenmekte ve rehinli varlığın mülkiyetinin devrine imkân tanınmaktadır.

Madde 15- Madde ile, rehin hakkının sonlandırılma usulü ile bu usule uymamanın yaptırımını düzenlenmektedir.

Madde 16- Madde ile, rehin veren veya taşınırı rehin yüklü olarak devralana hangi hallerde yaptırım uygulanabileceği düzenlenmektedir.

Madde 17- Madde ile, 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanunu yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 18- Madde ile, Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Türk Medenî Kanununun taşınır rehinine ilişkin hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Madde 19- Madde ile, rehin sözleşmelerinin düzenlenmesi ve tescil işlemleri mali yükümlülüklerden muaf tutulmaktadır.

Geçici Madde 1- Madde ile, geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

Madde 20- Yürürlük maddesidir.

Madde 21- Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve

Teknoloji Komisyonu

19/8/2016

Esas No: 1/753

Karar No: 8

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanarak 9/8/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 12/8/2016 tarihinde tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/753 esas numaralı “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Tasarısı”, Komisyonumuzun 18/8/2016 tarihinde yapılan 10’uncu Birleşiminde, Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent TUFENKCI ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, KOSGEB, TOBB, Türkiye Halk Bankası, Türkiye Vakıflar Bankası, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Bankalar Birliği ve TESK temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

1/753 esas numaralı Tasarı ile;

➤ Ulusal ekonomilerin gelişmesi ve korunması bakımından önemli işlevleri olan küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin finansmana erişimlerinin kolaylaştırılması ve böylece rekabet güçlerinin artırılması,

➤ İşletmelerin finansmana erişimlerinin kolaylaştırılması amacıyla alternatif unsurların güvence olarak kullanılabilmesi,

➤ İşletmeler tarafından temin edilmesi planlanan müstakbel varlıklar ile taşınır varlıkların getirilerinin de rehnedilebilecek unsurlar arasında sayılması,

➤ İşletmelerin taşınır varlıklarının borçlarını karşılaması durumunda işletmenin tamamı üzerinde rehin kurulmaması,

➤ Mevcut düzenlemelerden farklı olarak rehne konu taşınırın ticaret unvanı ve işletme adından bağımsız olarak rehnedilmesine imkân sağlanması,

➤ Rehne konu taşınır varlık üzerindeki bütünlüyci parça, birleşen ya da karışan varlıklar üzerinde rehin hakkı tesis edilebilmesi,

➤ Taşınır rehinlerinin aleniyeti ve takibinin sağlanabilmesi için rehinli taşınır sicili oluşturulması,

➤ Taşınır rehin hakkının tesisinde derece sistemi uygulanarak alacaklılar arasında rehlin paraya çevrilmesi sürecinde ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların önüne geçilmesi,

➤ Rehne konu taşınırın değerinin tespiti amacıyla ekspertiz hizmetinden yararlanılabilmesi,

➤ Rehlin alacaklılarının rehin haklarını güvence altına almak amacıyla rehlin paraya çevrilmesi için etkin bir mekanizma kurulması,

öngörülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Komisyon Başkanı, Hükümet ve Komisyon Üyelerince;

➤ 15 Temmuz 2016 gecesi, kendi ordusunun içerisinde illegal olarak örgütlenen, Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) mensuplarınca gerçekleştirilen darbe girişimi lanetlenmiş ve darbe girişiminin Sayın Cumhurbaşkanımızın dirayeti, Meclisimizin iradesi, Hükümetimizin kararlı tutumu ve aziz milletimizin devletine, demokrasiye ve milli iradeye sahip çıkmasıyla bertaraf edildiği ve milletimizin meydanlarda demokrasiye, milli iradeye sahip çıktığı,

hususları dile getirilmiştir.

Komisyon Başkanı Ziya ALTUNYALDIZ tarafından;

➤ Ticari faaliyetlerin geliştirilmesinde finansmana erişimin oldukça önemli olduğu, IMF Dünya Ekonomik Görünümü Raporuna göre (Nisan 2016) tasarruf oranları dünya ortalaması %25,6 seviyesinde iken ülkemizde yüzde 15,6 seviyesinde bulunduğu, özellikle yurtdışı tasarruf oranının düşük olduğu bizim gibi ülkelerde finansman sorununu çözebilmenin kolay olmadığı, bu nedenle öz kaynakları ile finansman yaratamayan işletmelerin dış finansman yoluna başvurduğu,

➤ Tasarının ekonominin kılcal damarı olan esnaf, tacir, KOBİ ve diğer üreticilerimize daha rahat bir şekilde krediye ulaşma imkânı sağlayacağı,

➤ Dünya ekonomilerinde olduğu gibi ülkemizde de küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin ekonomideki rolünün her geçen gün arttığı, KOBİ'lerin ülkemizin 2002 yılından bu yana yaşadığı istikrarlı ekonomik büyümesinde önemli katkılarının olduğu, KOBİ'lerimizin toplam girişim sayısının yüzde 99,80'i, istihdamın yüzde 74,2'sini, maaş ve ücretlerin de yüzde 54,7'sini ve cironun da yüzde 63,80'ini oluşturduğu, ancak toplam kredi hacmine bakıldığında kredilerin yüzde 26'sının bu kesim tarafından kullanılabilirdiği,

➤ Tasarının ticari işletmenin tümünün rehninden özellikle fikrî mülkiyet hakları dâhil ticari işletmenin her bir parçasına münferit olarak rehin konulabilmesi ve böylece kredi kullanılabilmesine olanak vererek bir paradigma değişikliği sağlayacağı,

ifade edilmiştir.

Hükümet tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Ülkemiz ekonomisinin dengeli ve istikrarlı büyümesine katkı sağlamak amacıyla ticari işletmelerimizi teşvik etmek, onları desteklemek üzere Bakanlık olarak birçok düzenleme yapılarak tedbirler alındığı, bunu yaparken dünyadaki gelişmelerin de yakinen takip edildiği ve işletmelerimizin dünya piyasalarında oluşan fırsatlardan istifade edebilmesi için gerekli çalışmaların da yürütüldüğü,

➤ 2014 yılındaki ihracatımızın yüzde 54'ünün KOBİ'lerimiz tarafından gerçekleştirildiği ve 2015 yılında krediler içerisinde 388 milyar TL'lik tutarıyla KOBİ'lerin payının yüzde 26 olduğu,

➤ KOBİ'lerin gelişimlerini olumsuz etkileyen faktörlerin en başında finansmana erişim güçlüğüne geldiği, işletmelerin ticari faaliyetleri için gerekli finansmanı finansal kuruluşlardan temin edilen kredilerden sağladığı, ancak sağlanan bu finansman karşılığı talep edilen teminatların KOBİ'lerin yaşadığı en büyük zorluklardan birisi olduğu,

➤ Özellikle dünyada işletmelerin sermaye yapısı, varlıklarıyla bankalar tarafından rehin olarak kabul edilen varlık türleri arasında önemli farklılıklar bulunduğu, işletmelerin sermaye yapılarının ağırlıklı olarak taşınır varlıklardan oluştuğu, buna karşılık finansal kuruluşlar tarafından talep edilen teminatların çoğunluğunun da taşınmaz varlıklar olduğu, bu nedenle işletmeler ile finansal kuruluşların talep ve beklentilerinin birbirleriyle örtüşmediği,

➤ Özellikle KOBİ'lerimizin finansmana erişiminin önündeki engelleri kaldırarak ticari faaliyetlerinin gelişmesini teşvik etmek üzere görüşülmekte olan tasarının hazırlandığı,

➤ Tasarının hazırlık sürecinde uluslararası kuruluşların finansmana erişiminin kolaylaştırılması konusundaki uluslararası tecrübe ve çalışmaların incelendiği,

➤ Ülkemizde taşınır rehni konusunda yaşanan aksaklıklarla paydaşların talep, beklenti ve isteklerinin bizzat uygulayıcılarından dinlenerek tespit edildiği,

➤ Ülkemizde işletmelerin taşınırlarının rehninin Ticari İşletme Rehni Kanununa göre yürütüldüğü, ancak bu kanunun günümüz ekonomik ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak kaldığı,

➤ Ticari işletme rehnine ilişkin istatistikler de söz konusu kanunun ihtiyaçlara cevap vermediğini açıkça gösterdiği, kanunun uygulanma sürecindeki istatistiklere bakıldığında, kırk beş yıllık süre içerisinde, sadece 4.927 ticari işletme rehni kurulduğu,

➤ Tasarı ile taşınır varlıkların bir borca güvence teşkil etmek üzere rehnedilebilmesi ve rehin karşılığı finansman sağlayabilecek kredi müesseselerinin bu tasarıyla kapsamının genişletildiği,

➤ Bu amaçla mevcut uygulamadan farklı olarak bankalar ve finansal kuruluşların yanı sıra, kredi ve kefalet sağlayan kamu veya özel kurum ve kuruluşlarının da kredi kuruluşları kapsamına alındığı,

➤ Tasarının yasalaşmasıyla tacir, esnaf, çiftçi, üretici birlikleri, serbest meslek erbabı kredi kuruluşundan taşınır rehni karşılığında kredi kullanabilecekleri,

➤ Finansmana erişimde kullanılacak alternatif unsurlar getirildiği, böylece işletmelerin varlık yapısında önemli bir yer tutan stok ve alacakların yanı sıra, ham madde, kazanç, iratlar, kira gelirleri, lisans ve ruhsatlar, ticari plaka, ticari hat ve ticari projelerin teminat olarak gösterilebileceği,

➤ Ticari işletme ve esnaf işletmelerinin taşınır varlıklarının borcu karşılama hâlinde işletmenin tamamı üzerinde rehin tesis edilmesinin önüne geçileceği,

➤ Rehin hakkı tesisi ve rehinli taşınırlara ilişkin aleniyet sağlanması amacıyla rehinli taşınır sicillerinin kurulmasının öngörüldüğü,

➤ Rehin sözleşmesinin tanzimi ile sicile tescil işlemlerin vergi, harç gibi mali yükümlülüklerden muaf tutulduğu,

belirtilmiştir.

Tasarı hakkında Komisyon üyeleri tarafından;

➤ Ticari işlemlerde taşınırların rehnedilebilmesini düzenleyen böyle bir yasaya ihtiyaç duyulduğu,

➤ Finansmana erişimin kolaylığının yanında, navlun bedelleri, enerji üzerindeki vergilerin indirilerek üretim maliyetlerinin düşürülmesine yönelik yasal düzenlemelerin de yapılması gerektiği,

➤ Tasarının üretici kesimlerin finansmana erişimine yönelik sağlayacağı imkânlar nedeniyle genel olarak olumlu karşılandığı ancak bu alanda düzenleme yapmak konusunda geç kalındığı, bu düzenlemelerin ekonomide acil kaynak ihtiyacı olduğuna dair bir işaret olarak görülebileceği,

➤ Tasarıda üçüncü bir kişiye taşınır malını bir başkası adına rehin etme imkânı tanınması ve rehin paraya çevrilmesi sürecinde alternatif yolların ortaya konulması suretiyle olağandışı bir sistem olan taşınır rehin sisteminin yaygın olarak kullanılmasının özendirildiği,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeleri müteakip maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının;

➤ 1'inci maddesi, aynen,

➤ 2'nci maddesinin birinci fıkrası (e) bendinde yer alan “Finasman” ibaresinin “Finansman” olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 3 ve 4'üncü maddeleri, aynen,

➤ 5'inci maddesi, herhangi bir sicil kaydı yapılmayan ve idari izin belgesi niteliği olmayan lisans ve ruhsatların da rehne konu edilebilmesini teminen birinci fıkrasının (f) bendinin değiştirilmesi ve diğer kanunlar gereği tutulan rehinlerin Rehinli Taşınır Siciline bildirimının mecburi hale getirilmesi amacıyla sekizinci fıkrasının değiştirilmesi suretiyle,

➤ 6 ve 7'nci maddeleri, aynen,

➤ 8'inci maddesi, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın sicilin faaliyetlerini her zaman denetlemeye ve gerekli önlemleri almaya yetkili olmasını ve sicilin Bakanlıkça alınan önlemlere ve verilen talimatlara uymakla yükümlü kılınmasını öngören bir düzenlemenin birinci fıkradan sonra yeni ikinci fıkra olarak eklenmesi ve diğer fıkraların teselsül ettirilmesi suretiyle,

➤ 9'uncu maddesi, aynen,

➤ 10'uncu maddesi, taşınır üzerinde taşınmazlarda olduğu gibi sabit derece sistemi ile rehin kurulabileceğine açıklık getirilmesi, sistemin uygulanmasında Türk Medeni Kanununun ilgili hükümlerinin kıyasen uygulanması amacıyla değiştirilmesi suretiyle,

➤ 11'inci maddesi, uygun yerine taşınması amacıyla birinci fıkrasından sonra gelmek üzere 15'inci maddenin üçüncü fıkrasındaki düzenlemenin yeni ikinci fıkra olarak eklenmesi ve diğer fıkraların teselsül ettirilmesi suretiyle,

➤ 12'nci maddesi; ikinci fıkranın Türk Medeni Kanunu ile uyumlu hale getirilmesi amacıyla değiştirilmesi suretiyle,

➤ 13'üncü maddesi; taşınır varlığın değerinin tespitinde itiraz imkânının tanınması ve itirazın usul ve esaslarının belirlenmesi amacıyla birinci ve ikinci fıkraların değiştirilmesi suretiyle,

➤ 14'üncü maddesi, sonraki derecede yer alan alacaklıların haklarının korunmasına yönelik güvence getirilmesi amacıyla birinci fıkranın (a) bendinin değiştirilmesi suretiyle,

➤ 15'inci maddesinin üçüncü fıkrasının, 11'inci maddeye taşınması nedeniyle metinden çıkarılması suretiyle,

➤ 16'ncı maddesi, uygulamada oluşabilecek suiistimallerin önüne geçilmesine yönelik düzenleme yapılması amacıyla ilgili kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bir taşınırı rehin almak suretiyle ödünç para verme işini devamlı yapan kişinin 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa göre cezalandırılmasını temin eden yeni ikinci fıkra eklenmesi suretiyle,

➤ 17, 18 ve 19'uncu maddeleri, aynen,

➤ Geçici 1'inci maddesi, hükmün daha iyi ifade edilebilmesini teminen birinci fıkrasının değiştirilmesi suretiyle,

➤ Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 20 ve 21'inci maddeleri, aynen,

kabul edilmiştir.

İçtüzük'ün 45'inci maddesi uyarınca Tasarının Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonun temsil edilmesi amacıyla Denizli Milletvekili Şahin TİN ve İstanbul Milletvekili Hasan SERT özel sözcü olarak seçilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Ziya Altunyalız</i> Konya	Başkanvekili <i>Harun Karacan</i> Eskişehir	Kâtip <i>Şahin Tin</i> Denizli (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Emin Haluk Ayhan</i> Denizli (Şerhim ektedir)	Üye <i>Kazım Arslan</i> Denizli (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Akif Ekici</i> Gaziantep (Muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>Mahmut Toğrul</i> Gaziantep (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Mehmet Erdoğan</i> Gaziantep	Üye <i>Mehmet Necmettin Ahrazoğlu</i> Hatay (Muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>Hasan Sert</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Nureddin Nebati</i> İstanbul	Üye <i>Osman Boyraz</i> İstanbul
Üye <i>Necip Kalkan</i> İzmir	Üye <i>Tacettin Bayır</i> İzmir (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Mehmet Uğur Dilipak</i> Kahramanmaraş
Üye <i>Tahsin Tarhan</i> Kocaeli (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Hacı Özkan</i> Mersin	Üye <i>Abdulkadir Akgül</i> Yozgat

MUHALEFET ŞERHİ

15-16 Temmuz Darbe Girişimi, milletimizin demokrasiden yana açık tavrıyla, siyaset kurumunun kararlı iradesiyle püskürtülmüştür. Özgürlüğüne sahip çıkan ülkemizde, devlet içerisinde yuvalanmasına izin verilen Fethullahçı Terör Örgütü yapılanması karşısında yıllardır uyardığımız halde hatalarından ders çıkarmayan, meydanlarda af dilerken hukuk önünde hesap vermekten geri duran siyasi iktidarın, 15 Temmuz'u bir milat saydığını söylemesine karşın, yasama sürecinin kalitesine bakışı ve bombaların hedefi olmuş TBMM'nin işleyişine hala çoğunlukla torba yasalarla devam edişi son derece sorunlu bir tercihtir.

Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Tasarısını komisyonumuzda görüştüğümüz günlerde, TBMM Genel Kurulu'nda ve Plan ve Bütçe Komisyonu'ndaki kanun yapım süreci, genellikle torba yasalarla, 15 Temmuz öncesindeki yöntemlerle ilerletilmektedir. Bir devlet krizi yaşayan ülkemiz, KHK'lar ile toplumun ve devletin yeniden düzenlenişine tanık olmaktadır. Yasama-yürütme ve yargı alanında kapsamlı reformlara uzlaşa içinde yönelmek gerekirken, Meclis iradesini her zamankinden daha fazla dinlemek gerekirken, KHK'lar yoluyla devlet krizinin yönetileceği varsayılmaktadır.

Açılan derin yaralar içinde kutuplaştırılan toplum kesimlerinin geleceği; liyakati yok edilmiş, kamu yönetimi cemaatler koalisyonuna emanet bırakılmış devlette, terörle mücadele konusundaki zaafı nitelikli bir danışma ve kanun yapım süreciyle çözmek yerine, ayrıntısı iyi tartışılmamış KHK'lara terk edilmektedir.

Bu ortamda komisyonumuzun ana hatlarıyla olumlu ve yerinde düzenlemeler içeren, torba yasa yoluna ya da KHK ile birden çok alanı düzenlemeye yönelmeyen, uyarılarımızı çoğunlukla dikkate alan Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Tasarısı'nı uzlaşa içinde görüşmesini ve kısa sürede kabul etmesini anlamlı buluyor, böylesi bir çalışma yönteminin yasama sürecine egemen olması talebimizi yineliyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisi Parti Programı ve Seçim Beyannamesi'nde, Meclis çalışmalarımız ve politika bildirilerimizde, KOBİ'ler başta olmak üzere, ticari yaşamdaki yüklerin en aza indirilmesi adına, kredi finansmanına erişimin kolaylaştırılması için temel politikalarımızı tutarlı biçimde savunduk.

Vatandaşımızın aleyhine seyredecek, maliyetleri yükseltecek, üretici ve yatırımcının iş yapma şevkini kırarak, yüksek teknolojiye ve yüksek katma değerli üretime yönelmeyecek, haksız rekabete yol açacak, kamu gelirlerini belli kişi ya da grupların çıkarı için düşürecek, hukuksuzlukları arttıracak ve sosyal adalet dengesini bozacak düzenlemelerin ise açıkça karşısında durduk.

Bu tavır doğrultusunda, görüş belirttiğimiz bahse konu tasarıya genel hatlarıyla olumlu bakıyoruz. Komisyonumuzun gündemindeki Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Tasarısı 21 maddeden oluşmakta, 1971 tarihli ve 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanunu'nu yürürlükten kaldırırken, ticari işletmelerin finansman sorunlarını çözmeyi ve taşınır varlıkların da rehin konusu olabilmesini öngörmektedir. Tasarı, kanunlaşması halinde, 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

1971 tarihli mevcut kanun, taşınır rehni uygulama alanını bugünkü ticari gelişmeler ve finansman ihtiyacı gözönünde bulundurulduğunda daraltmakta iken, yeni tasarı –olumlu bir düzenlemeyle- kredi kullanma olanağını genişletmeyi ve taşınır rehnine daha yaygın uygulama alanı kazandırmayı hedeflemiştir.

Tasarı, finansmana erişim için; işletmenin varlıkları arasındaki stok ve alacakların, hammadde, kazanç ve iratların, kira gelirlerinin, onaya tâbi olan lisans ve ruhsatların, ticari plaka ve ticari hatlar ile ticari projelerin de teminat olarak gösterilebilme seçeneğini sunmaktadır.

Tasarı yoluyla; taşınır rehnine yaygın uygulama alanı sağlanırken, suiistimalleri aza indirmek adına, tarafların birbirlerine ve üçüncü kişilere karşı hak ve yükümlülükleri de ayrıntısıyla işlenmiş, komisyon görüşmeleri sırasında verilen önergelerle Rehni Taşınır Sicilinin aleniyetinin sağlanması, Bakanlık tarafından sicil faaliyetlerinin denetlenebilmesi öngörülmüş, finansal kuruluşlara ise borçlunun rehni varlıklarını sicil sistemleri dahilinde sorgulama yolu açılmıştır.

Ayrıca, AKP Milletvekilleri tarafından reddedilen önergemizle, sanayi kuruluşlarına ara ürün sağlayan işletmelerin desteklenmesi ve daha fazla sayıda işletmenin taşınır rehninden faydalanması amacıyla, “yarı mamuller” ile “bağlı ortaklıklar, iştirak hisseleri ve kâr payları”nın da taşınır rehnine konu olabildiğini önerdik.

Bugün yaşanan finansman sorunu bakımından, taşınır rehni genişletmeye ihtiyaç olduğu gerçek ve tüzel kişi ticari işletmelerin birçoğunun da ortak görüşüdür. Kanun tasarısı, finansman sorununu aşmayı ve ticari işletmelerin ekonomiye katkısını artırmayı ilk hedef olarak belirlerken, rehin karşılığı kredi verecek kuruluşların kapsamını genişletmektedir. Tasarı, finansman sağlayıcı ağına, banka ve finans kuruluşlarıyla birlikte, özel veya kamu kurumu niteliğindeki kredi kefalet kuruluşlarını eklemektedir.

1971 tarihli mevcut kanun, rehin karşılığı finansman sağlayabilecek kredi müesseseleri ile rehin verilebilecek taşınırların kapsamını sınırlı tutmaktadır. Mevcut kanun, taşınır rehinlerini görece sınırlı tutmakta iken, bu tasarı, bizim de ilkesel düzeyde olumlu karşıladığımız üzere, kredi piyasası hacmini genişletmeyi, tacir, çiftçi, üretici birlikleri ve serbest meslek sahipleri için finansmana erişimi kolaylaştırmayı öngörmekte, tacir ve esnafımızın karşılıklı yatırımlarına finansman yolunu açmaktadır. Tasarı, rehin gösterilecek tutara üst sınır belirterek, işletmenin tüm taşınırlarını değil, ihtiyaç kadar taşınırın rehnine olanak yaratmakta, aynı taşınır rehni varlığın birden fazla rehne konu yapılabilmesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca, rehin verenin rehne konu varlık üzerindeki tasarruf yetkisi sınırlamaları kaldırılmakta, taşınırı mümkün olduğunca uzun kullanabilmesi sağlanmaktadır.

Mevcut kanun, rehni sadece ilgili sicil bölgesinde aleniyet sağlarken, rehin her durumda ticari işletme veya esnaf işletmesinin tümü üzerinde kurulmaktadır. Kanun uyarınca, rehlinli bir varlık uzun sürecin ardından paraya çevrilebilmekte, nakit döngüsü hızlı işleyememektedir. Rehni kurulması ise mevcut kanunda sıkı geçerlilik şartlarına bağlanmıştır. Yeni tasarı ise, rehin sözleşmesinin kurulmasında yazılı usulün dışında elektronik başvuruyu da kabul etmektedir.

Düzenleme, komisyon sürecindeki eklemelerle, zilyedi rehinli taşınır değerini koruyacak önlemleri almakla yükümlü saymakta; rehne konu olması istenen taşınır varlığın ekspertiz tarafından değer tespitinde, rehinli taşınırın birleşmesi veya karışması halinde ve temerrüd sonrası hak kullanımında yargısal itiraz olanağını tanımakta; birinci dereceden sonraki alacaklıların haklarının korunması noktasında izlenecek yolu hüküm altına almaktadır.

Tasarı, komisyona sunulan ilk haline sonradan yapılan eklemeye, taşınır rehnine suiistimaller karıştırma ihtimaline karşılık, taşınırı rehin alıp ödünç para verme işini sürekli hale getiren kişi hakkında Türk Ceza Kanunu hükmünün uygulanacağını kayıt altına almaktadır. Tasarı, alacaklılarının alacağını tahsilinde ve rehni paraya çevirmesinde zaman yitirmemesi için; icra dairesinden bu rehinli taşınırın mülkiyet devrini talep etmesi veya belli koşullar altında rehin verene adli para cezası kesilmesini öngörmüştür.

İşletmelerin taşınır varlıklarının borcu karşılama durumunda, işletmenin tümünde rehin kurulmasının önüne geçilecek olması, tasarının KOBİ'ler açısından olumlu yönünü oluşturmakta, ticari faaliyetin devamlılığı ve ticari itibar açısından değerli sayılmaktadır.

Türkiye ekonomisinin lokomotif gücü olan, 2014 yılındaki ihracatımızın %56,4'ünü gerçekleştiren, 2014 yılı ithalatımızdaki payın %37,8'ini taşıyan KOBİ'lerin ulaşmakta güçlük çektiği kredi kanallarının taşınır varlıklarını da rehin gösterme olanağının yasayla getirilmesi, kredi hacmini genişletirken işletmelerin finansman ihtiyacına da -kısa vadede- çözüm olabilecek niteliktedir. Komisyon görüşmeleri sırasında verilen on değişiklik önergesi hakkında grubumuzun genel tavrı olumlu olmuştur.

KOBİ'lerin finans kaynaklarına erişiminin kolaylaştırılması amacıyla getirilen ve aynı zamanda kredi hacmini genişletme sonucuna odaklanan bu tasarıyı önemli görmekle birlikte, ülkemizde üretim ve yatırım alanında yaşanan yapısal sorunların aşılması, yeni bir vergi reformu ve sosyal güvenlik reformuna zaman yitirilmeden başlanması gerektiğini savunuyoruz.

Kalkınma alanında KOBİ'ler öne çıkarılarak, KOBİ'lerin sürekli kredi yoluyla değil, kendi kaynaklarıyla da üretim, ihracat, yatırım ve istihdam kanallarını kullanabilmesinin yolu açılmalıdır.

Cumhuriyet Halk Partisi, bu doğrultuda, parti programı ve seçim beyannamesinde, TBMM çalışmalarında KOBİ'ler için somut çalışmalar yürütmektedir. Esnaf ve sanatkarlarımızı, ekonomik ve sosyal yapımızın istikrar unsuru olarak gören CHP, anayasamızın devlete yüklediği esnaf ve sanatkârları koruyup destekleme görevi doğrultusunda, KOBİ'leri ekonominin itici gücü, istihdamın ana kaynağı saymaktadır.

TÜİK'in 2015 yılı sonunda açıkladığı verilere göre; sanayi ve hizmet sektörlerinde, 2013 yılında 2 milyon 695 bin 131 girişim faaliyet göstermiş; KOBİ'ler bu toplam girişim sayısının %99,8'ini, istihdamın %74,2'sini, maaş ve ücretlerin %54,7'sini, cironun %63,8'ini, faktör maliyetiyle katma değer %52,8'ini ve maddi mallara ilişkin brüt yatırımın %53,3'ünü oluşturmuştur.

KOBİ'lerin sektörel faaliyet alanlarına bakıldığında; %39,9'u toptan ve perakende ticaret; %31,8'i motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, %15,7'si ulaştırma ve depolama, %12,6'sı imalat sanayii sektöründe faaliyet göstermiştir.

CHP, Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu'ndaki esnaf tanımını yeniden ele alarak, esnaf ve sanatkarlık mesleğini "gelir ölçütü"ne göre değil, AB müktesebatına uygun olarak "meslek kriteri" esas alınarak yeniden tanımlamayı önermiştir.

Yüksek katma değerli ve yüksek teknolojiyi üretim yapacak, iş garantili mesleki eğitimi ve nitelikli istihdam anlayışını egemen kılabacak bir KOBİ politikası için; KOBİ'lere AR-GE, finansman, pazarlama, satış, proje yönetimi ve teknoloji danışmanlığı yapan birimlerin güçlendirilmesini savunuyoruz. Ülkemizin toplam AR-GE harcamalarının %17,4'ünü gerçekleştiren KOBİ'lerin teknolojiye dayalı üretim ve istihdam açısından yaşadığı sorunlar, TÜİK'in 2015 yılı sonunda açıkladığı verilerle açıkça ortadadır.

Ülkemizde KOBİ'lerin teknoloji düzeyine bakıldığında; imalat sanayiinde KOBİ'lerin girişimlerinin %60,8'i düşük teknolojiyle üretim yapmış, bu girişimler toplam istihdamın %55,1'ini, yaratılan katma değer ise %43,6'sını oluşturmuştur.

2014 yılı sonunda, KOBİ'lerin %81'i devlet ile iletişimini internet yoluyla sağladığı görülmektedir. Bu oranın artırılması ve KOBİ işlemlerinin internet yoluyla gerçekleştirebilmesinin sağlanması üzerinde daha fazla durulmalıdır. Tasarının elektronik ortamda da düzenlenebilecek rehin sözleşmesi seçeneğinin daha fazla kullanılmasının teşvik edilmesinde yarar vardır.

Ekonomimiz açısından kritik değer taşıyan KOBİ'lere büyüklükleri açısından bakıldığında; bünyesinde 1-19 kişi çalıştıran girişimlerin %61,4'ü düşük teknoloji, %30,2'si orta-düşük teknoloji, %8,2'si orta-yüksek teknoloji ile çalışmıştır. Bünyesinde 20-49 kişi çalıştıran girişimlerde bu paylar, sırasıyla; %54,3, %27,7, %17,1 iken, 50-249 kişi çalıştıran girişimlerde %50,4, %30,5, %17,6 olmuştur. Üç büyüklük grubunda da istihdamın yarısından fazlasının düşük teknoloji ile çalışan girişimlerde bulunduğu görülmüştür.

CHP olarak, KOBİ'lerin özvarlıkları ile gerçekleştiremeyecekleri AR-GE, teknoloji ve yenilik (inovasyon) çalışmalarının üniversite-sanayi-devlet işbirliğiyle gerçekleştirmeyi, GSYH içindeki AR-GE harcaması payının yüzde 3'e çıkarılmasını öneriyor, 26. Dönem'de desteğimizle yasalaşan AR-GE Yasası görüşmelerindeki kararlı tutumumuzun bir devamı olarak AR-GE'nin önemine dikkat çekmeyi sürdürüyoruz.

KOBİ'lerde organizasyon, pazarlama, ürün ve süreç yenilikçiliği üzerine yatırım yapan işletmelerin oranı açısından bakıldığında; kamu politikalarının yenilikçi girişimciliği çok daha fazla desteklemesi gerektiği açığa çıkmıştır. TÜİK verilerine göre; ülkemizde, 2012-2014 döneminde, KOBİ'lerin %37,4'ü ürün ve/veya süreç yeniliği faaliyetinde bulunabilirken, aynı dönemde organizasyon ve pazarlama yeniliğine yönelen işletmelerin oranı %40,5'te kalmıştır.

CHP olarak, KOBİ'lerin bir başka sorununun enerji girdi maliyetleri olduğunun bilincindeyiz. Avrupa ülkeleri içinde, satınalma gücü paritesine göre en pahalı 6. elektriği tüketen, enerjide dışa bağımlılığı kırlamamış KOBİ'lerin enerji maliyetinin aşağıya çekilmesi, enerji girdisi maliyetlerinin rekabet içinde oldukları dış pazarlarda geçerli olan düzeylere indirilmesi, üretimde kullanılan elektrikteki vergi yükünün düşürülmesi yoluyla maliyetlerde indirimde gidilmesinin ısrarla altını çiziyoruz. Beraberinde, ulusal sanayimize ara malı üreten KOBİ'lere enerjide KDV indirimi desteğinin artırılmasını, ölçek ve kapsam ekonomilerinin bulunduğu durumlarda, KOBİ'lerin üretim ölçeklerini büyötmelerinin daha fazla desteklenmesinin önemine dikkat çekiyoruz.

Bu tasarının getirdiğı finansmana erişimin kolaylaştırılmasına ana hatlarıyla destek verdiğimiz gibi, KOBİ'ler başta olmak üzere, gerçek ve tüzel kişi işletmelerin kredi olanaklarının geliştirilmesi için ek düzenlemelere ihtiyaç olduğunu savunuyoruz.

Bu açıdan; KOBİ'lere, ödedikleri vergi ve sigorta primi tutarında faizsiz işletme kredisi düzenli verilmeli; KOBİ'lerin sermaye piyasalarına erişimi etkinleştirilmeli, finansman yöntemlerinin çeşitlenmesi ve daha sağlıklı bir yapıya kavuşmasını sağlanmalıdır. Kendi kaynaklarıyla üretim ve yatırım yapma olanağına kavuşamayan, girdi maliyetleri ve vergi yükü yüksek seyreden bir KOBİ varlığı, ekonominin, hukuk devletinin ve siyasi gündemin derin bir bunalımdan geçtiğı ölkemizde, son derece büyük risklerle karşı karşıyadır. Bu tasarıyla öngörölen finansmana erişimin kolaylaştırılması, KOBİ'ler için ek düzenlemelerle daha kalıcı hale getirilmezse, yapısal vergi reformu ve sosyal güvenlik reformu düzenlemelerine acilen gidilmezse, getirilen yasa düzenlemesi KOBİ'lerin, gerçek ve tüzel kişi işletmelerinin, çiftçimizin alacağı krediyi geri ödemesinde yeni sorunlar doğurabilecektir. Verilen kredilerin zamanında ödenebilmesi ve rehin gösterilen taşınırın alacaklılar ile bankalar tarafından işleme konmaması için, ekonomi yönetiminde KOBİ'lerin çıkarına yeni düzenlemelere de gidilmelidir.

Bu bakımdan; Kredi Garanti Fonu'nun kullanımı etkinleştirilmeli, KOBİ'lere sağlanacak kredi desteklerinin üretimde dönüşüm stratejileri ile uyumlu olması sağlanmalıdır. Yüksek teknolojiye odaklı yatırımlara, doğa dostu-üretici ve tüketici

dostu projelere, kadın ve genç girişimcilere verilen şirket kredilerine özel teşvikler sağlanmalıdır. Yeni yasal düzenlemelerle risk (girişim) sermayesi şirketlerinin kurulması ve yaygınlaştırılmasını desteklenmelidir. Girişim finansmanı sağlamak için kamunun katılımı ve öncülüğünde “fonların fonu” geliştirilmelidir. Halkbank’ın özelleştirilmesi yönünde tartışmaya son verilmeli, kamu bankaları asli işlevlerine geri dönmeli ve KOBİ’lerin, esnafın ihtisas bankasına dönüştürülmelidir. Yeni bir “Teknoloji Bankası” kurularak teknoloji gelişme bölgelerinin etkinliği artırılmalı; yenilikçiliği, teknoloji yatırımları, yeni teknoloji tabanlı ürünleri ve e-ticaret faaliyetleri daha fazla desteklenmelidir.

Kazım Arslan
Denizli

Tacettin Bayır
İzmir
Tahsin Tarhan
Kocaeli

Akif Ekici
Gaziantep

MUHALEFET ŞERHİ

1/753 esas numaralı “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanun Tasarısı”na ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarız.

Tasarıya Dair Genel Değerlendirme

Kapitalist üretimin günümüz ekonomi politikaları üzerinden inşa edildiği neoliberal ekonomi politikaları her geçen gün sistem krizini daha da derinleştirmektedir. Hali hazırda adil bir vergi sisteminin olmaması, bölüşümde adaletin sağlanmaması, işsizlik, yoksulluk ve açlık sınırının yaşamın en acı gerçekleri olarak çözüm beklerken, uygulanan politikalar ve bu politikaların yarattığı sorunlar her geçen gün derinleşmektedir. Var olan sistemin krizleri de yine krizi yaratan politikaların ardıllarıyla daha da derinleştirilmektedir. Hali hazırda görüşülen tasarı da sistem krizinin ardılı politikaların bir ürünü olarak karşımızdadır.

AKP döneminde uygulanan neoliberal politikaların KOBİ'lere biçtiği asıl görev büyük ölçekli işletmelere ucuz ara malı tedariki ve yan sanayi sunmaktır. Böylece büyük ölçekli işletmeler odağını daha kârlı olan alanlara kaydırabilmekte ve maliyet düşürme sorunlarını KOBİ'lere ihraç edebilmektedirler. Bu durum kârın tek kaynağı olan emek sömürüsünün KOBİ'lerde daha vahşi bir biçimde uygulanması anlamına gelmektedir. Örneğin, normalde büyük bir işletmenin kayıt dışı (sigortasız) işçi çalıştırması çok mümkün değilken, KOBİ'ler aracılığıyla düşük ücretler, açlık, yoksulluk sınırları meşrulaştırılmakta ve maliyet düşüşü sağlanmaktadır. Karın büyük ölçekli sermaye gruplarında birikmesini öngören bu denklem, bir süre sonra tekrar tekelleşmeye giden yolu açmaktadır. Maliyetlerin düşürülmesi amacıyla desteklenen KOBİ'lere sağlanan dönemsel ayrıcalıklar, KOBİ ölçeklerinin büyümesiyle tekelci sermaye tarafından tehdit olarak algılanmakta ve denklem yeniden kurulmaktadır. Piyasa risklerinin KOBİ'lere yüklenmesiyle yeniden kurulmaya çalışılan dengeler, hali hazırda küçük ölçekli sermayelerin büyük ölçekli sermayelere aktarımını da amaçlamaktadır. Bu anlamda KOBİ'lerin hacimlerinin sınırlandırılması tekelci sermaye açısından yapılan bir düzenlemedir ve bu tasarıнын esas hedefi de budur. Maliyetleri düşürmek için aşırı kar elde etmek isteyen tekelci sermayenin yeni hedefi KOBİ'lerin zarara uğrayarak, piyasadaki krizin KOBİ'lere yüklenmesinin istenmesidir.

Emek sömürüsü üzerine inşa edilen bu denklemde KOBİ'lerin sömürü mekanizmaları olmaktan çıkarılmaları gerekmektedir. Bu hem KOBİ'leri koruyacak hem de emek sömürüsünü engelleyecek tek yoldur. Emegın değerinin düşmesi KOBİ'leri her zaman tekelci sermayenin tahakkümü altında bırakacaktır.

Bu tasarı da, gerekçede de belirtildiği gibi KOBİ'lerin bankalara yaptığı kredi başvurularında kendilerinden yüksek teminat istemeleridir. Bankalar şu an için daha çok taşınmaz malları (ev, fabrika) ipotek ve teminat olarak kabul etmektedirler. Tasarı ile artık KOBİ'ye ait ağaçlar,

hammadde, hayvan, makine, proje ve marka ipotek edilebilecek ve karşılığında banka kredisi alınabilecektir.

Normalde mâkul ve KOBİ lehine görülen bu düzenleme çok açık bir mantık ve vicdan hatası içermektedir, zira kredi ilişkisinde sorumluluğu büyük finans şirketlerine değil, KOBİ'lere yüklemektedir. Piyasadaki krizin bedelini ödemesi gereken taraf KOBİ'ler olarak düşünülmektedir. Tasarı ile bankalar borç erteleme, yeniden yapılandırma, teminat tutarını düşürme gibi bir yükümlülüğün altına girmemekte ancak KOBİ'ler daha fazla malvarlığını rehin bırakmaktadırlar. Yani bu düzenleme KOBİ'nin önünü açan değil, bilakis KOBİ'leri zayıflatan, hacimlerini düşüren hatta iflas edilmelerine yol açacak bir tasarıdır. Örneğin, normalde kredi borcunu ödeyemeyen bir KOBİ artık proje ve marka hakkını da kaybedecek ve, sıfırdan başlama imkanı dahi olmayacaktır. Kamuoyuna pazarlanan argüman KOBİ'lerin daha kolay/fazla kredi alabileceği iken, gerçekte olan şey ise bu tasarı ile finans sermayesinin KOBİ'lerin malvarlığına daha fazla el koyabilmesinin yolunun açılacağıdır. Yani KOBİ'lerin taşınır varlıkları yanında artık taşınmaz varlıkları da risk altındadır.

Neoliberalizm tarihi borçlandırma tarihidir. Sömürünün yeni biçimi borç verip boyunduruk altına almaktan geçmektedir. Sistem olarak baktığımızda borcu ödeyememek bir başarısızlık değil, sistemin bir hedefi olarak kurgulanmıştır. Normalde kulağa bir iyilik gibi gelen borç/kredi sistemi, borçluların borçlarını ödeyememeleri sayesinde mülklerinin büyük sermayeye aktarma sistemidir. Bu tasarı da KOBİ'leri ekonomik kriz içerisindeki büyük sermayenin çıkarları doğrultusunda dizayn etme, gerekirse malvarlıklarına el koyma ve artmış haciz tehdidi ile emek sömürsünü daha da arttırma tasarısıdır. Zira artık her şeyini kaybetme riski altına girecek olan KOBİ'ler bir yandan büyük sermayeye daha bağımlı hale gelirken, diğer yandan da çalıştırdıkları işçileri daha fazla sömürmek durumunda kalacaktır.

Yapılması gereken şey KOBİ'leri daha fazla ipotek riskine sokmak değil, finans sermayesinin kâr oranlarından feragat etmelerini sağlayacak düzenlemeler yapmaktır. Tasarının geri çekilerek, yerine KOBİ'leri önceleyen ve ekonomik sistemin krizlerini KOBİ'lere yüklemekten, emeğin gerçek değerinde olduğu ve tekeli sermayenin dönemsel çıkarlarını değil, halkın çıkarlarını önceleyen tasarılar tartışılmaya açılmalıdır. Sistem krizlerinden çıkış, krizi yaratan argümanları farklı politikalarla hayata geçirmek değildir.

Mahmut Toğrul
Gaziantep

MUHALEFET ŞERHİ

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ), ülkelere göre tanımsal ve yapısal farklılıklar gösterebilir de sağladıkları istihdam imkanları, gerçekleştirdikleri yatırımlar, yarattıkları katma değer ve ödedikleri vergiler gibi birçok nedenle Dünya’da ve Türkiye’de önemli bir yere sahiptir. KOBİ, 250 kişiden az işçi çalıştırılan ve yıllık cirosu 25 milyon TL’yi aşmayan işletmeler olarak tanımlanmaktadır. KOBİ’ler, bir yandan büyük işletmelerle rekabet halinde mal ve hizmet üreterek ekonomiye katma değer yaratırken öte yandan da büyük işletmeler için ara mallar üreterek bir anlamda yan sanayi olarak onların ekonomiye olan katkılarını artırmalarına yardımcı olmaktadır.

Küçük ve esnek yapıları sayesinde değişimlere hızlı bir şekilde uyum sağlama yetenekleri nedeniyle gerek üretim ve istihdamın devamı gerekse ülke geneline yayılarak bölgesel dengesizliklerin azalması bağlamında KOBİ’lerin ülke ekonomileri için önemi giderek artmaktadır. Öte yandan KOBİ’ler, üretim ve istihdama olan katkıları ile sadece sanayileşmeye hizmet etmekle kalmamakta, aynı zamanda iç göçe engel olarak sağlıksız bir kentleşmenin önlenmesine ve sosyal barışın korunmasına katkıda bulunmaktadır.

KOBİ’ler sadece ekonomik yaşamda değil, sosyal yaşamda da önemli birer işlev üstlenebilmektedirler. KOBİ’ler Türkiye’de geniş bir alana yayıldıkları için bölgesel gelişmişlik farklarının giderilmesinde, mülkiyetin geniş bir alana yayılmasında, istihdam olanağı yaratılmasında ve demokratik yaşamın desteklenmesinde oldukça önem taşıyabilmektedirler.

Ekonomik kalkınmışlık düzeyi ne olursa olsun, ülkelerin hemen hemen hepsinde toplam işletmelerin büyük kısmını KOBİ’ler oluşturmaktadır. Ülkemizde KOBİ’lerimizin toplam girişim sayısının yüzde 99,80’i, istihdamın yüzde 74,2’sini, maaş ve ücretlerin yüzde 54,7’sini ve cironun da yüzde 63,80’ini oluşturmaktadır.

Sonuç olarak günümüzde, dünya pazarlarının küreselleşmesiyle, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, KOBİ’lerin sosyal ve ekonomik değişimlere uyum gösterme esnekliklerinden ve yeteneklerinden daha fazla yararlanma arayışı içindedir.

Finansman, KOBİ’lerin karşılaştığı en önemli sorunlardan biridir. KOBİ’lerin bütün sorunlarının temelinde finansal sorunlar yatmaktadır. Finansman gücü KOBİ’ler için çoğu kez daha kuruluş aşamasında başlamakta ve yaşamları boyunca da faaliyetlerini ve gelişmelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Ülke ekonomilerinin vazgeçilmez yapıtaşlarından biri olan KOBİ’leri zayıflatan finansal sorunların aşılması bu nedenle daha da önem kazanmaktadır.

Kanun tasarısıyla taşınır malların kapsamı genişletilmekte, rehine konu olan taşınır varlıklar artırılmaktadır. Ticari rehine taraf olabileceklerin kapsamı genişletilmekte, rehin verenin mevcut ve müstakbel varlıklarıyla bunların getirileri kapsamı dâhiline alınmaktadır. Üçüncü bir kişiye taşınır malını bir başkası adına rehin etme imkânı ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda, rehinin paraya çevrilmesi sürecinde alternatif yolların ortaya konulması suretiyle finansman erişim kolaylığı sağlanmaya çalışılmaktadır. Rehin alacakları arasında öncelikle, öncelik sırası belirlenmesine ilişkin hususlara açıklık getirilmektedir.

Böyle bir tasarının hazırlanması çiftçinin ve esnafın, tacirin, her kesimin borçlanma ve kaynağa ulaşmasını kolaylaştırmaya çalışılmaktadır. Esnaf ve tacirler arasında rehin uygulamasına yaygın olarak kullanılması ile ticari ilişkilerin finansmanının rehin, tefeci vb. ticaretin doğal seyrine uygun olmayan yer yer gayri kanuni yollarla yapılabilmesinin önü açılmaktadır.

Ayrıca, esnaf ve tacirler arasında rehin uygulamasına izin verilmesiyle ekonomide bir tür trampa modelinin ortaya çıkmasına da meydan verebileceğini söylemek mümkündür.

Bu tasarının özel bütçeli kuruluşların her türlü varlıklarını ve ticari kuruluşlardaki hisselerinin özelleştirme kapsamına alınmasına imkan sağlayan yasal düzenlemelerle aynı döneme gelmesi de düşündürücüdür. Varlık barışı yasası ile Türkiye'ye gelen paranın sorgulanmayacağı hüküm altına alınmıştır. Daha sonra yapılan bir maddelik düzenlemeyle yüzden fazla kuruluşun her türlü varlığının özelleştirme kapsamına alınabileceği öngörülmüştür. Hemen akabinde “**Varlık Fonu**” kurulması için Meclis çalışmaya başlamıştır. Arka arkaya gündeme gelen bu hususlar düşünüldüğünde bir kaynak arayışı içinde olunduğu görülmektedir.

Temel hususları itibarıyla eski kanunla mukayese edildiğinde, eski kanunda “Rehin borçlusu ticari işletmesini kredi karşılığı rehin veren gerçek veya tüzel kişi tacir olabilir.” denmekteyken, rehin alacaklısı “tüzel kişiliğe sahip sermaye şirketi niteliğindeki kredi kuruluşları, kooperatifler ile kredili satış yapan gerçek ve tüzel kişiler” olarak belirlenmektedir. Tasarıda ise rehine de taraflar belirlenirken borçlu ve alacaklı ayrımı yapılmamaktadır.

Esnaf, çiftçi, üretici örgütleri, serbest meslek erbabı özel ve tüzel kişilerin rehine taraf olması sağlanmaktadır. Buna ilave olarak tasarıda tacir ya da esnaf arasında rehin sözleşmesi kurulmasına izin verilmektedir.

Ayrıca, Tasarıda üçüncü bir kişiye taşınır malını bir başkası adına rehin etme imkanı tanınması ve rehinin paraya çevrilemesi sürecinde alternatif yolların ortaya konulması suretiyle, finansmana erişim kolaylığı sağlanmaya çalışılması ile olağandışı bir sistem olan taşınır rehin sisteminin yaygın olarak kullanılması özendirilmektedir.

Tüm bu hususlar tasarının asıl amacının ekonomide beklenen kaynak sıkıntısının aşılması olduğunu göstermektedir. Ancak gerçeklerde bu hususa hiç değinilmemektedir. Böyle bir tasarının hazırlanması ile çiftçi ve esnaf, tacir her kesimin borçlanma ve kaynağa ulaşması kolaylaştırılmaya çalışılmaktadır.

Ekonomik, sosyal ve toplumsal açıdan önemleri dikkate alınarak KOBİ'lerin bu sorunu aşabilmeleri için desteklenip teşvik edilmeleri gerekmektedir. Ancak doğru destek ve teşviklerin yapılabilmesi için sorunun kaynağının doğru belirlenmesi önem taşımaktadır.

KOBİ'lerin büyük çoğunluğunu oluşturan mikro işletmelerin finansmana erişimini artırmak üzere, esnaf kefaletleri mekanizmasının iyileştirilmesi, mikro kredi, mikro sigorta ve mikro finansal kiralama gibi finansal enstrümanların geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Tasarıyla getirilen düzenlemelerin KOBİ'lere ve makro-ekonomik dengelere etkileri konusunda ayrıntılı bir çalışma yapılması gerekmektedir.

Bununla birlikte Tasarının OHAL düzenlemeleri kapsamında KHK olarak değil, kanun tasarısı olarak Komisyon ve Genel Kurula sunulmasının olumlu karşılanmaktadır.

Sonuç olarak, getirilen düzenlemeleri desteklemekle birlikte, yukarıda sıralanan hususlarla birlikte ele alınması ve işletmelerin ve KOBİ'lerin mutlaka daha etkili, sürdürülebilir ve olağan yöntemlerle desteklenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, Tasarıyı uygun görmekte birlikte Komisyonumuzda görüşülerek kabul edilen Kanun Tasarısına ve bu Tasarıya ilişkin Komisyon Raporuna yukarıda belirtilen nedenler ile muhalefet ediyoruz.

Emin Haluk Ayhan
Denizli

Mehmet Necmettin Ahrazoğlu
Hatay

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ
KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; teslimsiz taşınır rehin hakkının güvence olarak kullanımının yaygınlaştırılması, bu rehne konu taşınırın kapsamının genişletilmesi, taşınır rehlinde aleniyetin sağlanması ile rehlin paraya çevrilmesinde alternatif yolların sunulması suretiyle finansmana erişimi kolaylaştırmaktır.

(2) Bu Kanun; taşınır varlıkları konu edinen işlemlerde rehin hakkının tesisine, rehin hakkının üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmesine, Rehimli Taşınır Siciline, rehimli alacaklılar arasında öncelik hakkının belirlenmesine, tarafların ve üçüncü kişilerin hak ve yükümlülüklerine, rehin hakkının kullanımı ile rehimli işlemlere ilişkin diğer usul ve esasları kapsar.

(3) Bu Kanun, bir borca güvence teşkil etmek üzere kurulan ve konusu ve bu Kanunda sayılan taşınır varlıklar olan rehimli işlemlere uygulanır.

(4) Bu Kanun, sermaye piyasası araçları ile türev araçlara ilişkin finansal sözleşmeleri konu edinen rehin sözleşmeleri ile mevduat rehnine uygulanmaz.

(5) Tapu kütüğüne herhangi bir nedenle tescil edilen taşınırlar bu Kanun kapsamında değildir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- Bakanlık: Gümrük ve Ticaret Bakanlığını,
- Çiftçi: 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununa göre faaliyet gösteren çiftçiyi,
- Esnaf: 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununa göre faaliyet gösteren esnaf ve sanatkarı,
- Finansal sözleşme: Faiz oranı, emtia, döviz, hisse senedi, tahvil, endeks veya benzeri finansal araçların dayanak varlık olarak kullanıldığı spot, future, forward, opsiyon veya swap işlemiyle,

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR,
BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ
KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; teslimsiz taşınır rehin hakkının güvence olarak kullanımının yaygınlaştırılması, bu rehne konu taşınırın kapsamının genişletilmesi, taşınır rehlinde aleniyetin sağlanması ile rehlin paraya çevrilmesinde alternatif yolların sunulması suretiyle finansmana erişimi kolaylaştırmaktır.

(2) Bu Kanun; taşınır varlıkları konu edinen işlemlerde rehin hakkının tesisine, rehin hakkının üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmesine, Rehimli Taşınır Siciline, rehimli alacaklılar arasında öncelik hakkının belirlenmesine, tarafların ve üçüncü kişilerin hak ve yükümlülüklerine, rehin hakkının kullanımı ile rehimli işlemlere ilişkin diğer usul ve esasları kapsar.

(3) Bu Kanun, bir borca güvence teşkil etmek üzere kurulan ve konusu ve bu Kanunda sayılan taşınır varlıklar olan rehimli işlemlere uygulanır.

(4) Bu Kanun, sermaye piyasası araçları ile türev araçlara ilişkin finansal sözleşmeleri konu edinen rehin sözleşmeleri ile mevduat rehnine uygulanmaz.

(5) Tapu kütüğüne herhangi bir nedenle tescil edilen taşınırlar bu Kanun kapsamında değildir.

Tanımlar

- MADDE 2-** (1) Bu Kanunun uygulanmasında;
- Bakanlık: Gümrük ve Ticaret Bakanlığını,
 - Çiftçi: 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununa göre faaliyet gösteren çiftçiyi,
 - Esnaf: 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununa göre faaliyet gösteren esnaf ve sanatkarı,
 - Finansal sözleşme: Faiz oranı, emtia, döviz, hisse senedi, tahvil, endeks veya benzeri finansal araçların dayanak varlık olarak kullanıldığı spot, future, forward, opsiyon veya swap işlemiyle, repo, ters repo işlemi ve bu işlemlere benzer

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

repo, ters repo işlemi ve bu işlemlere benzer nitelikte olan ve finansal piyasalarda kullanılan diğer işlemlerle ve bu işlemlerin herhangi bir kombinasyonunu içeren sözleşmeleri,

d) Güvenli elektronik imza: 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 4 üncü maddesinde tanımlanan elektronik imzayı,

e) Kredi kuruluşu: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu uyarınca faaliyet gösteren bankalar ve finansal kuruluşlar, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu uyarınca faaliyet gösteren finansal kuruluşlar ile kredi ve kefalet sağlayan kamu veya özel kurum ve kuruluşları,

f) Müstakbel taşınır varlık: Mevcut olmayan veya rehin sözleşmesinin akdedildiği anda rehin verenin mülkiyetinde bulunmayan bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen varlıkları,

g) Stok: Rehin verenin satmak, kullanmak veya kiralamak amaçlarıyla mülkiyetinde bulunan hammadde, yarı mamul veya mamul varlıkları,

ğ) Tacir: 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre tacir kabul edilen kişiyi,

h) Taşınır varlık: Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen varlıkları,

ı) Rehin hakkı: Taşınır varlığın türünden, rehin verenin veya rehinli alacaklının durumundan, rehinle güvence altına alınan borcun niteliğinden veya tarafların onu rehin hakkı olarak adlandırmasından bağımsız olarak bir borcun ödenmesini veya ifa edilmesini güvence altına almak amacıyla alacağın devrinde devralanın alacak hakkı da dâhil olmak üzere, taşınır varlık üzerinde zilyetliğin devrine gerek olmaksızın tesis edilen sınırlı aynı hakkı,

i) Rehin sözleşmesi: Rehin veren ile alacaklı arasında imzalanan ve rehin hakkını tesis eden sözleşmeyi,

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

nitelikte olan ve finansal piyasalarda kullanılan diğer işlemlerle ve bu işlemlerin herhangi bir kombinasyonunu içeren sözleşmeleri,

d) Güvenli elektronik imza: 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 4 üncü maddesinde tanımlanan elektronik imzayı,

e) Kredi kuruluşu: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu uyarınca faaliyet gösteren bankalar ve finansal kuruluşlar, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu uyarınca faaliyet gösteren finansal kuruluşlar ile kredi ve kefalet sağlayan kamu veya özel kurum ve kuruluşları,

f) Müstakbel taşınır varlık: Mevcut olmayan veya rehin sözleşmesinin akdedildiği anda rehin verenin mülkiyetinde bulunmayan bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen varlıkları,

g) Stok: Rehin verenin satmak, kullanmak veya kiralamak amaçlarıyla mülkiyetinde bulunan hammadde, yarı mamul veya mamul varlıkları,

ğ) Tacir: 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre tacir kabul edilen kişiyi,

h) Taşınır varlık: Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen varlıkları,

ı) Rehin hakkı: Taşınır varlığın türünden, rehin verenin veya rehinli alacaklının durumundan, rehinle güvence altına alınan borcun niteliğinden veya tarafların onu rehin hakkı olarak adlandırmasından bağımsız olarak bir borcun ödenmesini veya ifa edilmesini güvence altına almak amacıyla alacağın devrinde devralanın alacak hakkı da dâhil olmak üzere, taşınır varlık üzerinde zilyetliğin devrine gerek olmaksızın tesis edilen sınırlı aynı hakkı,

i) Rehin sözleşmesi: Rehin veren ile alacaklı arasında imzalanan ve rehin hakkını tesis eden sözleşmeyi,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

j) Serbest meslek erbabı: 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre tanımlanan serbest meslek erbabını,

k) Sicil: Bakanlık tarafından kurulan ya da kurulan ve mevzuatı uyarınca kendi özel siciline tescili zorunlu olanlar dışındaki taşınır varlıklar üzerinde, bu Kanun kapsamında tesis edilecek rehinlere ilişkin tescil, terkin, değişiklik gibi tüm iş ve işlemlerin elektronik ortamda gerçekleştirildiği ve sunulduğu merkezi ve aleni Rehlinli Taşınır Sicilini,

1) Üretici örgütü: Üretici ve yetiştiricilerin ilgili kanunlara dayanarak kurdukları tarımsal amaçlı kooperatif ve birlikleri, ifade eder.

Rehinde taraflar

MADDE 3- (1) Rehın sözleşmesi;

a) Kredi kuruluşları ile tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü, serbest meslek erbabı gerçek ve tüzel kişiler arasında,

b) Tacir ve/veya esnaflar arasında, yapılır.

Rehin hakkının kurulması

MADDE 4- (1) Rehın hakkı, rehın sözleşmesinin Sicile tescil edilmesiyle kurulur.

(2) Rehın sözleşmesi elektronik ortamda ya da yazılı olarak düzenlenir.

(3) Elektronik ortamda düzenlenen rehın sözleşmesinin Sicile tescil edilebilmesi için sözleşmenin güvenli elektronik imza ile onaylanması şarttır.

(4) Yazılı olarak düzenlenen rehın sözleşmesinin Sicile tescil edilebilmesi için tarafların imzalarının noterce onaylanması veya sözleşmenin Sicil yetkilisinin huzurunda imzalanması şarttır.

(5) Rehın hakkının kurulmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(6) Rehın sözleşmesinde aşağıdaki hususların yer alması zorunludur.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

j) Serbest meslek erbabı: 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre tanımlanan serbest meslek erbabını,

k) Sicil: Bakanlık tarafından kurulan ya da kurulan ve mevzuatı uyarınca kendi özel siciline tescili zorunlu olanlar dışındaki taşınır varlıklar üzerinde, bu Kanun kapsamında tesis edilecek rehinlere ilişkin tescil, terkin, değişiklik gibi tüm iş ve işlemlerin elektronik ortamda gerçekleştirildiği ve sunulduğu merkezi ve aleni Rehlinli Taşınır Sicilini,

1) Üretici örgütü: Üretici ve yetiştiricilerin ilgili kanunlara dayanarak kurdukları tarımsal amaçlı kooperatif ve birlikleri, ifade eder.

Rehinde taraflar

MADDE 3- (1) Rehın sözleşmesi;

a) Kredi kuruluşları ile tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü, serbest meslek erbabı gerçek ve tüzel kişiler arasında,

b) Tacir ve/veya esnaflar arasında, yapılır.

Rehin hakkının kurulması

MADDE 4- (1) Rehın hakkı, rehın sözleşmesinin Sicile tescil edilmesiyle kurulur.

(2) Rehın sözleşmesi elektronik ortamda ya da yazılı olarak düzenlenir.

(3) Elektronik ortamda düzenlenen rehın sözleşmesinin Sicile tescil edilebilmesi için sözleşmenin güvenli elektronik imza ile onaylanması şarttır.

(4) Yazılı olarak düzenlenen rehın sözleşmesinin Sicile tescil edilebilmesi için tarafların imzalarının noterce onaylanması veya sözleşmenin Sicil yetkilisinin huzurunda imzalanması şarttır.

(5) Rehın hakkının kurulmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

(6) Rehın sözleşmesinde aşağıdaki hususların yer alması zorunludur:

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

a) Rehin sözleşmesinin tarafı;

1) Ticari işletme ise ticaret unvanı, MERSİS numarası, temsil ve ilzama yetkili temsilcinin adı, soyadı ve imzası,

2) Gerçek kişi veya esnaf ise Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, adı, soyadı ve imzası,

3) Çiftçi ise Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, adı, soyadı ve imzası ile Çiftçi Kayıt Sistemi numarası,

4) Üretici örgütü ise üretici örgütü belge numarası ile temsil ve ilzama yetkili temsilcinin adı, soyadı ve imzası.

b) Borcun konusu, borcun miktarı, borcun miktarı belirli değilse rehnin ne miktar için güvence teşkil ettiği, ödenecek para cinsi ve rehlin azami miktarı.

c) Rehne konu varlık ile bu varlığın ayırt edici özelliklerini belirten seri numarası, markası, üretim yılı, şasi numarası, belge seri numarası, varsa GTİP ya da PRODTR sanayi ürünü kodu gibi hususlar.

(7) Rehne konu taşınır varlığın alt veya art rehne konu edilmesi ile rehin verenin rehne konu taşınır varlık üzerindeki tasarruf yetkisini kısıtlayan kayıtlar geçersizdir.

(8) Rehin hakkının Sicile tescilinden doğan masrafların kime ait olacağı rehin sözleşmesinde belirtilir.

Üzerinde rehin hakkı kurulabilecek taşınır varlıklar

MADDE 5- (1) Rehin hakkı aşağıda belirtilen taşınır varlıklar üzerinde kurulabilir.

- a) Alacaklar.
- b) Çok yıllık ürün veren ağaçlar.
- c) Fikri ve sınai mülkiyete konu haklar.
- ç) Hammadde.
- d) Hayvan.
- e) Her türlü kazanç ve iratlar.
- f) Başka bir sicile kaydı öngörülmeden her türlü lisans ve ruhsatlar.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Rehin sözleşmesinin tarafı;

1) Ticari işletme ise ticaret unvanı, MERSİS numarası, temsil ve ilzama yetkili temsilcinin adı, soyadı ve imzası,

2) Gerçek kişi veya esnaf ise Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, adı, soyadı ve imzası,

3) Çiftçi ise Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, adı, soyadı ve imzası ile Çiftçi Kayıt Sistemi numarası,

4) Üretici örgütü ise üretici örgütü belge numarası ile temsil ve ilzama yetkili temsilcinin adı, soyadı ve imzası.

b) Borcun konusu, borcun miktarı, borcun miktarı belirli değilse rehnin ne miktar için güvence teşkil ettiği, ödenecek para cinsi ve rehlin azami miktarı.

c) Rehne konu varlık ile bu varlığın ayırt edici özelliklerini belirten seri numarası, markası, üretim yılı, şasi numarası, belge seri numarası, varsa GTİP ya da PRODTR sanayi ürünü kodu gibi hususlar.

(7) Rehne konu taşınır varlığın alt veya art rehne konu edilmesi ile rehin verenin rehne konu taşınır varlık üzerindeki tasarruf yetkisini kısıtlayan kayıtlar geçersizdir.

(8) Rehin hakkının Sicile tescilinden doğan masrafların kime ait olacağı rehin sözleşmesinde belirtilir.

Üzerinde rehin hakkı kurulabilecek taşınır varlıklar

MADDE 5- (1) Rehin hakkı aşağıda belirtilen taşınır varlıklar üzerinde kurulabilir:

- a) Alacaklar.
- b) Çok yıllık ürün veren ağaçlar.
- c) Fikri ve sınai mülkiyete konu haklar.
- ç) Hammadde.
- d) Hayvan.
- e) Her türlü kazanç ve iratlar.
- f) Başka bir sicile kaydı öngörülmeden ve idari izin belgesi niteliğinde olmayan her türlü lisans ve ruhsatlar.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

g) Kira gelirleri.

ğ) Kiracılık hakkı.

h) Makine ve teçhizat, araç, ekipman, alet, iş makinaları, elektronik haberleşme cihazları dâhil her türlü elektronik cihaz gibi menkul işletme tesisatı.

ı) Sarf malzemesi.

i) Stoklar.

j) Tarımsal ürün.

k) Ticaret unvanı ve/veya işletme adı.

l) Ticari işletme veya esnaf işletmesi.

m) Ticari plaka ve ticari hat.

n) Ticari proje.

o) Vagon.

ö) Bu fıkrafta sayılanlardan üçüncü kişiler zilyetliğindeki taşınır varlık, hak ve paylı mülkiyet hakları.

(2) Ticari işletme ve esnaf işletmesinin tamamı üzerinde rehin kurulması halinde, rehin kuruluşu anında işletmenin faaliyetine tahsis edilmiş olan her türlü varlık rehnedilmiş sayılır. Bu varlıkların rehni diğer kanunlarca bir sicile tescilini gerektiriyorsa bu rehin ilgili sicillere bildirilir. Bu varlıklar üzerinde diğer kanunlar uyarınca önceden bir rehin hakkı tesis edilmiş olması halinde, bu Kanun çerçevesinde tesis edilerek bildirilen rehin sonraki sırada yer alır. Ticari işletme ve esnaf işletmesi rehinleri ticaret veya esnaf siciline bildirilir. Birinci fıkrafta yer alan diğer taşınır varlıkların borcu karşılaması halinde işletmenin tümü üzerinde rehin kurulamaz.

(3) İşletmelerin müstakbel taşınır varlıkları üzerinde rehin hakkı kurulabilir. Rehinli müstakbel taşınır varlık üzerindeki tasarruf yetkisi, bu varlıkların mülkiyete konu edilmesini müteakip kullanılabilir.

(4) Rehin, işletmelerin mevcut veya müstakbel taşınır varlıklarının getirileri üzerinde kurulabilir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

g) Kira gelirleri.

ğ) Kiracılık hakkı.

h) Makine ve teçhizat, araç, ekipman, alet, iş makinaları, elektronik haberleşme cihazları dâhil her türlü elektronik cihaz gibi menkul işletme tesisatı.

ı) Sarf malzemesi.

i) Stoklar.

j) Tarımsal ürün.

k) Ticaret unvanı ve/veya işletme adı.

l) Ticari işletme veya esnaf işletmesi.

m) Ticari plaka ve ticari hat.

n) Ticari proje.

o) Vagon.

ö) Bu fıkrafta sayılanlardan üçüncü kişiler zilyetliğindeki taşınır varlık, hak ve paylı mülkiyet hakları.

(2) Ticari işletme ve esnaf işletmesinin tamamı üzerinde rehin kurulması hâlinde, rehin kuruluşu anında işletmenin faaliyetine tahsis edilmiş olan her türlü varlık rehnedilmiş sayılır. Bu varlıkların rehni diğer kanunlarca bir sicile tescilini gerektiriyorsa bu rehin ilgili sicillere bildirilir. Bu varlıklar üzerinde diğer kanunlar uyarınca önceden bir rehin hakkı tesis edilmiş olması hâlinde, bu Kanun çerçevesinde tesis edilerek bildirilen rehin sonraki sırada yer alır. Ticari işletme ve esnaf işletmesi rehinleri ticaret veya esnaf siciline bildirilir. Birinci fıkrafta yer alan diğer taşınır varlıkların borcu karşılaması hâlinde işletmenin tümü üzerinde rehin kurulamaz.

(3) İşletmelerin müstakbel taşınır varlıkları üzerinde rehin hakkı kurulabilir. Rehinli müstakbel taşınır varlık üzerindeki tasarruf yetkisi, bu varlıkların mülkiyete konu edilmesini müteakip kullanılabilir.

(4) Rehin, işletmelerin mevcut veya müstakbel taşınır varlıklarının getirileri üzerinde kurulabilir.

(5) Her tür sözleşmeden doğan mevcut veya müstakbel alacaklar rehne konu edilebilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(5) Her tür sözleşmeden doğan mevcut veya müstakbel alacaklar rehne konu edilebilir. 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümleri saklıdır.

(6) Rehin hakkı bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen varlıklardan biri veya birden fazlası üzerinde kurulabilir.

(7) Kendi mevzuatları gereğince bir onaya tabi olan lisans ve ruhsatların rehni bu onayın alınması halinde mümkündür.

(8) Mevzuatı gereği özel sicillerine kaydı gereken rehinlerin Sicile bildiriminin usul ve esasları Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

(9) Üçüncü kişiler, bu Kanun kapsamında borçlu lehine teslimsiz taşınır rehni kurabilir.

Bütünleyici parça ve eklenti

MADDE 6- (1) Taşınır varlık üzerindeki rehin hakkı, o varlığın bütünleyici parçasını da kapsar.

(2) Taraflar, taşınır varlığın mevcut veya sonradan ilave edilen eklentilerinin rehin kapsamına alınmasını ayrıca kararlaştırabilir.

Birleşme ve karışma

MADDE 7- (1) Birleşen veya karışan taşınır varlıklar üzerinde rehin hakkı kurulabilir.

(2) Bir taşınırın diğer bir taşınır ile bütünleyici parçası olacak şekilde karışması veya birleşmesi halinde; rehin hakkı o taşınır varlığın tamamı üzerinde tesis edilmiş sayılır.

(3) Birleşen veya karışan taşınır varlıkta devam eden rehin hakkı, her bir birleşen taşınır varlığın; birleşme anındaki değerinin, birleşmiş ürün değerine oranı üzerinden devam eder.

(4) Taşınır varlıkların birbiriyle birleşmesi veya karışması halinde, alacaklılar yeni varlık üzerinde kendi taşınırlarının birleşme veya karışma zamanındaki değerleri oranında paylı rehne sahip olur.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümleri saklıdır.

(6) Rehin hakkı bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen varlıklardan biri veya birden fazlası üzerinde kurulabilir.

(7) Kendi mevzuatları gereğince bir onaya tabi olan lisans ve ruhsatların rehni bu onayın alınması hâlinde mümkündür.

(8) Mevzuatı gereği özel sicillerine kaydı gereken rehinler Sicile bildirilir. Buna ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

(9) Üçüncü kişiler, bu Kanun kapsamında borçlu lehine teslimsiz taşınır rehni kurabilir.

Bütünleyici parça ve eklenti

MADDE 6- (1) Taşınır varlık üzerindeki rehin hakkı, o varlığın bütünleyici parçasını da kapsar.

(2) Taraflar, taşınır varlığın mevcut veya sonradan ilave edilen eklentilerinin rehin kapsamına alınmasını ayrıca kararlaştırabilir.

Birleşme ve karışma

MADDE 7- (1) Birleşen veya karışan taşınır varlıklar üzerinde rehin hakkı kurulabilir.

(2) Bir taşınırın diğer bir taşınır ile bütünleyici parçası olacak şekilde karışması veya birleşmesi hâlinde; rehin hakkı o taşınır varlığın tamamı üzerinde tesis edilmiş sayılır.

(3) Birleşen veya karışan taşınır varlıkta devam eden rehin hakkı, her bir birleşen taşınır varlığın; birleşme anındaki değerinin, birleşmiş ürün değerine oranı üzerinden devam eder.

(4) Taşınır varlıkların birbiriyle birleşmesi veya karışması hâlinde, alacaklılar yeni varlık üzerinde kendi taşınırlarının birleşme veya karışma zamanındaki değerleri oranında paylı rehne sahip olur.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Rehinli Taşınır Sicili

MADDE 8- (1) Rehin hakkının tesisi ve üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmesi, rehinli alacaklılar arasında öncelik hakkının belirlenmesi, rehinli taşınır varlık ile alacağın devrinin tescili ve rehinli taşınırlara ilişkin aleniyetin sağlanması amacıyla Rehinli Taşınır Sicili kurulur.

(2) Diğer kanunlar uyarınca bir sicile tescili zorunlu olan taşınır rehinlerine ilişkin hükümler saklıdır. Bu taşınır varlıklar üzerinde bu Kanun kapsamında Sicile tescil edilmek suretiyle rehin tesis edilmez.

(3) Sicilin kuruluş ve işleyişi ile bu Sicille diğer kanunlar uyarınca tutulan taşınır sicillerinin verilerinin paylaşımına yönelik usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelik ile belirlenir.

Rehin hakkının üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmesi

MADDE 9- (1) Rehin hakkı, rehin sözleşmesinin Sicile tescil edilmesiyle üçüncü kişilere karşı hüküm ifade eder.

(2) Diğer kanunlar uyarınca bir sicile tescili zorunlu olan taşınır rehinleri üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmeye devam eder.

Derece sistemi

MADDE 10- (1) Rehinin sağladığı güvence, tescilde belirtilen rehin tutarı ve derecesi ile sınırlıdır. Rehin, ikinci veya daha sonraki derecede de kurulabilir.

(2) Aynı varlık üzerinde farklı derecelerde kurulmuş bulunan rehin haklarından birinin terkin edilmiş olması halinde, sonraki derecede yer alan rehinli alacaklı boşalan dereceye geçer.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Rehinli Taşınır Sicili

MADDE 8- (1) Rehin hakkının tesisi ve üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmesi, rehinli alacaklılar arasında öncelik hakkının belirlenmesi, rehinli taşınır varlık ile alacağın devrinin tescili ve rehinli taşınırlara ilişkin Rehinli Taşınır Sicili kurulur.

(2) Rehinli Taşınır Sicili alenidir. Bakanlık, sicilin faaliyetlerini her zaman denetlemeye ve gerekli önlemleri almaya yetkilidir. Sicil Bakanlıkça alınan önlemlere ve verilen talimatlarla uymakla yükümlüdür.

(3) Diğer kanunlar uyarınca bir sicile tescili zorunlu olan taşınır rehinlerine ilişkin hükümler saklıdır. Bu taşınır varlıklar üzerinde bu Kanun kapsamında Sicile tescil edilmek suretiyle rehin tesis edilmez.

(4) Sicilin kuruluş ve işleyişi ile bu Sicille diğer kanunlar uyarınca tutulan taşınır sicillerinin verilerinin paylaşımına yönelik usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelik ile belirlenir.

Rehin hakkının üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmesi

MADDE 9- (1) Rehin hakkı, rehin sözleşmesinin Sicile tescil edilmesiyle üçüncü kişilere karşı hüküm ifade eder.

(2) Diğer kanunlar uyarınca bir sicile tescili zorunlu olan taşınır rehinleri üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmeye devam eder.

Derece sistemi

MADDE 10- (1) Rehinin sağladığı güvence, tescilde belirtilen rehin tutarı ve derecesi ile sınırlıdır. Rehin, sırada kendisinden önce gelecek olanın miktarının tescilde belirtilmesi kaydıyla ikinci veya daha sonraki derecede de kurulabilir. Bu halde Türk Medeni Kanununun 871 ila 876 ncı maddelerinin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri kıyasen uygulanır.

(2) Rehin sözleşmesinde sonraki sırada yer alan rehinli alacaklılara boşalan dereceye geçme hakkı verilebilir. Rehin sözleşmesi dışında bir sözleşme ile bu hakkın tanınması hâlinde sözleşmenin geçerliliği, sicile tescil edilmesine bağlıdır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Öncelik hakkı

MADDE 11- (1) Aynı taşınır varlık üzerinde derece sırası belirtilmeksizin birden fazla rehin hakkı tesis edilmesi halinde alacaklıların öncelik hakkı, rehinin kurulma anına göre belirlenir. Derece belirtilmesi halinde ise derece sırası esas alınır.

(2) Birleşen veya karışan varlıklar üzerindeki rehin hakları, varlığın birleşme ve karışmadan önceki durumuyla aynı önceliğe sahiptir. Birleşen veya karışan varlıklar aynı dereceye sahip olmaları durumunda tescil anı dikkate alınır.

(3) Getirisi üzerinde ayrıca bir rehin tesis edilmemiş ise varlığın getirisi üzerindeki öncelik hakkı, asıl rehinli varlığın öncelik sırasıyla aynıdır.

Rehin sözleşmesi taraflarının hak ve yükümlülükleri

MADDE 12- (1) Tarafların hak ve yükümlülükleri bu Kanuna aykırı olmamak şartıyla sözleşmede belirlenir.

(2) Zilyed, rehinli taşınırın değerini koruyacak gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Zilyedin rehinli taşınırın değerini düşüren davranışlarda bulunması halinde; hakları zarar görenler, gerekli önlemleri kendiliğinden alabilir veya hâkimden bu gibi davranışların yasaklanmasını isteyebilir.

(3) Hakları zarar görenler önlem için yapmış olduğu giderlerin tazminini zarara sebep olanlardan isteyebilir.

(4) Rehlin alacaklısı, rehin veren ya da üçüncü bir kişinin zilyetliğinde bulunan rehne konu taşınır varlığı denetleme hakkına sahiptir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Öncelik hakkı

MADDE 11- (1) Aynı taşınır varlık üzerinde derece sırası belirtilmeksizin birden fazla rehin hakkı tesis edilmesi hâlinde alacaklıların öncelik hakkı, rehinin kurulma anına göre belirlenir. Derece belirtilmesi hâlinde ise derece sırası esas alınır.

(2) Sonraki sırada yer alan rehinli alacaklılara boşalan dereceye geçme hakkı verilmesi hâlinde ilk sırada yer alan rehin alacaklısı alacağını tamamen almadan bir sonraki rehin alacaklısına ödeme yapılmaz.

(3) Birleşen veya karışan varlıklar üzerindeki rehin hakları, varlığın birleşme ve karışmadan önceki durumuyla aynı önceliğe sahiptir. Birleşen veya karışan varlıklar aynı dereceye sahip olmaları durumunda tescil anı dikkate alınır.

(4) Getirisi üzerinde ayrıca bir rehin tesis edilmemiş ise varlığın getirisi üzerindeki öncelik hakkı, asıl rehinli varlığın öncelik sırasıyla aynıdır.

Rehin sözleşmesi taraflarının hak ve yükümlülükleri

MADDE 12- (1) Tarafların hak ve yükümlülükleri bu Kanuna aykırı olmamak şartıyla sözleşmede belirlenir.

(2) Zilyed, rehinli taşınırın değerini koruyacak gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Zilyed, rehinli taşınırın değerini düşüren davranışlarda bulunursa; alacaklı, hâkimden bu gibi davranışları yasaklamasını isteyebilir. Alacaklıya, gerekli önlemleri almak üzere hâkim tarafından yetki verilebileceği gibi; gecikmesinde tehlike bulunan hâllerde alacaklı, böyle bir yetki verilmeden de gerekli önlemleri kendiliğinden alabilir.

(3) Hakları zarar görenler önlem için yapmış olduğu giderlerin tazminini zarara sebep olanlardan isteyebilir.

(4) Rehlin alacaklısı, rehin veren ya da üçüncü bir kişinin zilyetliğinde bulunan rehne konu taşınır varlığı denetleme hakkına sahiptir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(5) Rehin veren, rehin konusu taşınır varlıkların değerini rehin alacaklısı aleyhine azaltan tasarruflarından doğan zararları tazmin etmekle yükümlüdür.

(6) Rehin veren, rehinli taşınır varlığın devri ile alacağın devrini Sicile tescil ettirmekle yükümlüdür.

Değer tespiti

MADDE 13- (1) Taraflar, rehin hakkının kurulması öncesinde rehne konu taşınırın değerinin tespiti amacıyla ekspertiz hizmetlerinden yararlanmayı kararlaştırabilir.

(2) Rehinli taşınır varlığın birleşmesi veya karışması durumunda ya da temerrüt sonrası hakların kullanımında, rehin alacaklısının başvurusu üzerine rehin verenin yerleşim yerindeki icra dairesi taşınırın değerini ekspertiz hizmeti sunan gerçek veya tüzel kişilere takdir ettirir. Değer tespitine ilişkin rapor rehin verene ve rehin alacaklılarına tebliğ edilir. Bu fıkra gereğince yapılan değer tespiti kesindir.

(3) Bu Kanun kapsamındaki rehinli işlemlerde uygulanacak ekspertiz hizmetlerine ilişkin tavan ücret ilgili kurumların görüşü alınarak Bakanlık tarafından belirlenir.

(4) Ekspertiz hizmeti sunan gerçek ve tüzel kişilerde aranacak nitelikler ile yetkilendirilecek bu kişilere ilişkin diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Temerrüt sonrası haklar

MADDE 14- (1) Bu Kanun kapsamındaki borçların süresinde ifa edilmemesi halinde alacaklı, aşağıdaki yollara başvurabilir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(5) Rehin veren, rehin konusu taşınır varlıkların değerini rehin alacaklısı aleyhine azaltan tasarruflarından doğan zararları tazmin etmekle yükümlüdür.

(6) Rehin veren, rehinli taşınır varlığın devri ile alacağın devrini Sicile tescil ettirmekle yükümlüdür.

Değer tespiti

MADDE 13- (1) Taraflar, rehin hakkının kurulması öncesinde rehne konu taşınırın değerinin tespiti amacıyla ikinci fıkrada belirtilen usulle değer tespiti yaptırabilir.

(2) Rehinli taşınır varlığın birleşmesi veya karışması durumunda ya da temerrüt sonrası hakların kullanımında, alacaklının başvurusu üzerine rehin verenin yerleşim yerindeki sulh hukuk mahkemesince taşınırın değeri ekspertiz hizmeti sunan gerçek veya tüzel kişilere 3 gün içerisinde tespit ettirilir. Bu değer tespitine itiraz edilmesi hâlinde, mahkemece 3 gün içerisinde yeni bir değer tespiti yaptırılır. İtiraz üzerine ekspertiz hizmeti sunan gerçek veya tüzel kişiler 3 gün içerisinde değer tespiti yapar. İtiraz üzerine yapılan değer tespiti kesindir. Bu tespit yapıldığı tarihten itibaren iki yıl geçmedikçe yeniden değer tespiti istenemez. Değer tespitine ilişkin rapor rehin verene ve rehin alacaklılarına tebliğ edilir.

(3) Bu Kanun kapsamındaki rehinli işlemlerde uygulanacak ekspertiz hizmetlerine ilişkin tavan ücret ilgili kurumların görüşü alınarak Bakanlık tarafından belirlenir.

(4) Ekspertiz hizmeti sunan gerçek ve tüzel kişilerde aranacak nitelikler ile yetkilendirilecek bu kişilere ilişkin diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Temerrüt sonrası haklar

MADDE 14- (1) Bu Kanun kapsamındaki borçların süresinde ifa edilmemesi hâlinde alacaklı, aşağıdaki yollara başvurabilir:

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

a) Birinci derece alacaklı ise diğer alacaklıların haklarını gözetmek kaydıyla icra dairesinden rehinli taşınırın mülkiyetinin devrini talep edebilir.

b) Alacağını, 5411 sayılı Kanun uyarınca faaliyet gösteren varlık yönetim şirketlerine devredebilir. Bu halde, varlık yönetim şirketleri, alacaklının rehin sırasına sahip olur. Öncelik hakkı bu Kanunun 11 inci maddesine göre belirlenir.

c) Zilyetliğin devrine konu olmayan varlıklarda kiralama ve lisans hakkını kullanabilir.

(2) Alacağın yukarıda belirtilen yollarla tahsil edilememesi halinde takip, genel hükümler çerçevesinde yapılır.

(3) Bu maddeye ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Alacağın son bulması

MADDE 15- (1) Rehlin alacaklısı, alacağın son bulunduğu tarihten itibaren üç işgünü içinde, rehin kaydının Sicilden terkin için başvuruda bulunur. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen rehlin alacaklısı hakkında güvence altına alınan borç tutarının onda biri oranında idari para cezası Bakanlıkça uygulanır.

(2) Şarta bağlı yükümlülükler de dâhil olmak üzere, mevcut ve müstakbel güvenceli yükümlülüklerin ödeme ve diğer yöntemlerle ifa edilmesi halinde rehlin hakkı rehlin alacaklısının talebi üzerine Sicilden terkin edilir.

(3) Öncelik sıralamasında ilk sırada yer alan rehlin alacaklısı alacağını tamamen almadan bir sonraki rehlin alacaklısına ödeme yapılmaz.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

a) Birinci derece alacaklı ise icra dairesinden 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 24 üncü maddesi uyarınca rehinli taşınırın mülkiyetinin devrini talep edebilir. Bu halde icra dairesi, bu devri sicile bildirir. Rehlinli taşınırın, Kanunun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca belirlenen değerinin, birinci derece alacaklının toplam alacağından fazla olması durumunda, aradaki fark miktarından, diğer derecelerdeki alacaklılara karşı, birinci derece alacaklı ile rehin veren müteselsilen sorumludur.

b) Alacağını, 5411 sayılı Kanun uyarınca faaliyet gösteren varlık yönetim şirketlerine devredebilir. Bu halde, varlık yönetim şirketleri, alacaklının rehin sırasına sahip olur. Öncelik hakkı bu Kanunun 11 inci maddesine göre belirlenir.

c) Zilyetliğin devrine konu olmayan varlıklarda kiralama ve lisans hakkını kullanabilir.

(2) Alacağın yukarıda belirtilen yollarla tahsil edilememesi hâlinde takip, genel hükümler çerçevesinde yapılır.

(3) Bu maddeye ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Alacağın son bulması

MADDE 15- (1) Rehlin alacaklısı, alacağın son bulunduğu tarihten itibaren üç işgünü içinde, rehin kaydının Sicilden terkin için başvuruda bulunur. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen rehlin alacaklısı hakkında güvence altına alınan borç tutarının onda biri oranında idari para cezası Bakanlıkça uygulanır.

(2) Şarta bağlı yükümlülükler de dâhil olmak üzere, mevcut ve müstakbel güvenceli yükümlülüklerin ödeme ve diğer yöntemlerle ifa edilmesi hâlinde rehlin hakkı rehlin alacaklısının talebi üzerine Sicilden terkin edilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Müeyyideler

MADDE 16- (1) Rehin veren veya taşınır rehin yüklü olarak devralan;

a) Rehinli varlığı bu Kanunun hilafına kullanması,

b) Borcu ödememesi halinde rehinli varlığın mülkiyetini devretmemesi,

c) Rehinli varlığı alacaklıya zarar vermek kastıyla tahrip veya imha etmesi,

ç) Rehinli taşınır varlığın devri ile alacağın devrini Sicile tescil ettirmemesi,

d) Sicili yanılmaya yönelik fiillerde bulunması,

hallerinde alacağını tamamen veya kısmen tahsil edemeyen rehin alacaklılarının şikayeti üzerine güvence altına alınan borç tutarının yarısını geçmemek üzere adli para cezası uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 17- (1) 21/7/1971 tarihli ve 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 18- (1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun taşınır rehinine ilişkin hükümleri uygulanır.

Muafiyetler

MADDE 19- (1) Rehin sözleşmesinin düzenlenmesi ile Sicilde tesis edilen işlemler vergi, resim, harç ve benzeri giderlerden muafır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanun, yürürlüğe girdiği tarihten önce başlatılmış bulunan mahkeme veya tahkim davaları ile icra takiplerine uygulanmaz.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Müeyyideler

MADDE 16- (1) Rehin veren veya taşınır rehin yüklü olarak devralan;

a) Rehinli varlığı bu Kanunun hilafına kullanması,

b) Borcu ödememesi hâlinde rehinli varlığın mülkiyetini devretmemesi,

c) Rehinli varlığı alacaklıya zarar vermek kastıyla tahrip veya imha etmesi,

ç) Rehinli taşınır varlığın devri ile alacağın devrini Sicile tescil ettirmemesi,

d) Sicili yanılmaya yönelik fiillerde bulunması,

hallerinde alacağını tamamen veya kısmen tahsil edemeyen rehin alacaklılarının şikayeti üzerine güvence altına alınan borç tutarının yarısını geçmemek üzere adli para cezası uygulanır.

(2) İlgili kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bir taşınır rehin almak suretiyle ödünç para verme işini devamlı yapan kişi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 241 inci maddesine göre cezalandırılır.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 17- (1) 21/7/1971 tarihli ve 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 18- (1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun taşınır rehinine ilişkin hükümleri uygulanır.

Muafiyetler

MADDE 19- (1) Rehin sözleşmesinin düzenlenmesi ile Sicilde tesis edilen işlemler vergi, resim, harç ve benzeri giderlerden muafır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanun, yürürlüğe girdiği tarihte görülmekte olan dava ve takiplere uygulanmaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ticari işletme veya esnaf işletmeleri üzerinde tesis edilen rehin haklarına ilişkin ilgili mevzuat hükümleri uygulanmaya devam eder.

Yürürlük

MADDE 20- (1) Bu Kanun 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ticari işletme veya esnaf işletmeleri üzerinde tesis edilen rehin haklarına ilişkin ilgili mevzuat hükümleri uygulanmaya devam eder.

Yürürlük

MADDE 20- (1) Bu Kanun 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Binali Yıldırım

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Canikli

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkes

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. B. Sayan Kaya

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Soylu

Ekonomi Bakanı

N. Zeybekci

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

L. Elvan

Millî Eğitim Bakanı

İ. Yılmaz

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

V. Kaynak

Avrupa Birliği Bakanı

Ö. Çelik

Çevre ve Şehircilik Bakanı

M. Özhaseki

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

B. Albayrak

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı

N. Avcı

Millî Savunma Bakanı

F. Işık

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

A. Arslan

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Özlü

Dışişleri Bakanı

M. Çavuşoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı V.

M. Özhaseki

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

TBMM Basımevi - 2016